

A bullying (megfélemlítés, bántalmazás) formái, egyes oktatási szinteken való megjelenése

Az előadás tartalma

1. Mi a bullying? Milyen evolúciós és biológiai fejlődési folyamat áll a háttérben?
2. Megjelenési formák
3. Problémák az érzékelésben és a kezelésben egy megtörtént eset kapcsán
4. Tanácsok

miért fontos ez (avagy miért bántjuk egymást)?

„Bullying”, „cyberbullying” – miről beszélünk?

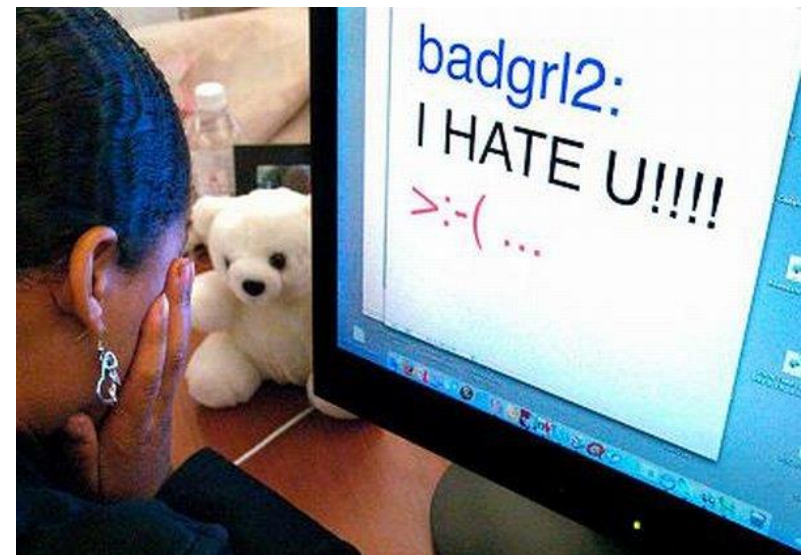

Olweus, 1993; Farrington, 1993; Roland, 1989

- a) Ártó szándékú támadás vagy megfélemlítés
(physical, verbal or physiological attack or intimidation that is intended to cause fear, distress or harm)
- b) Egyenlőtlen erő (hatalmi) helyzet
(imbalance of power - psychological or physical)
- c) Hosszabb időn keresztül ismétlődés
(repeated incidents over a prolonged period)

Nem azonos az agresszióval vagy az erőszakkal!
*(Olweus, 1978; Baldry & Farrington, 1999)**

agresszióval közös	agressziótól eltérő, plusz elemek
Ártó szándék	Ismétlődés - hosszabb időn keresztül (egy elszigetelt agresszió – pl. verekedés – nem bullying)
Káros következmény (fizikai vagy lelki)	Egyenlőtlen erőpozíciók – (a bántalmazó hatalmi/erő helyzetben van – kor, fizikai erő, pszichés rugalmasság/reziliencia)
Közvetlen vagy közvetett	<i>Olweus, 1978</i>

Online megfélemlítés – miért kell vele foglalkozni?

- ellenőrizetlen, anonim, személytelen (gátlástalan), gyors
- jelentős átfedés az offline és az online bullying elkövetői és áldozatai között, de a cyberbullying érzelmileg megterhelőbb – koncentrált megaláztatás és szégyen:
 1. nehezebb elmenekülni előle, nem ér véget az iskola kapujánál - ott kezdődik
 2. abban a közegben zajlik, ahol a gyerekek a legtöbb időt töltik, ahol az egymás közti kommunikáció és szórakozás legnagyobb része zajlik
 3. legtöbbször anonim, vagy álnéven történik
 4. nagyobb a “színtér” - online nyilvánosság – **kevesebb a segítség??**

 Murder of Kitty Genovese 🔍 Katalin 🏠 Home

wkipedia.org

About Murder of Kitty Genovese

Interest 👍 Like

Kitty Genovese was merged with this page [?]

👍 300 people

Catherine Susan "Kitty" Genovese was a New York City woman who was stabbed to death by Winston Moseley near her home in Kew Gardens, a neighborhood in the borough of Queens in New York City, on March 13, 1964.

Two weeks later, a newspaper article reported the circumstances of Genovese's murder and the lack of reaction f...

[Continue Reading](#)

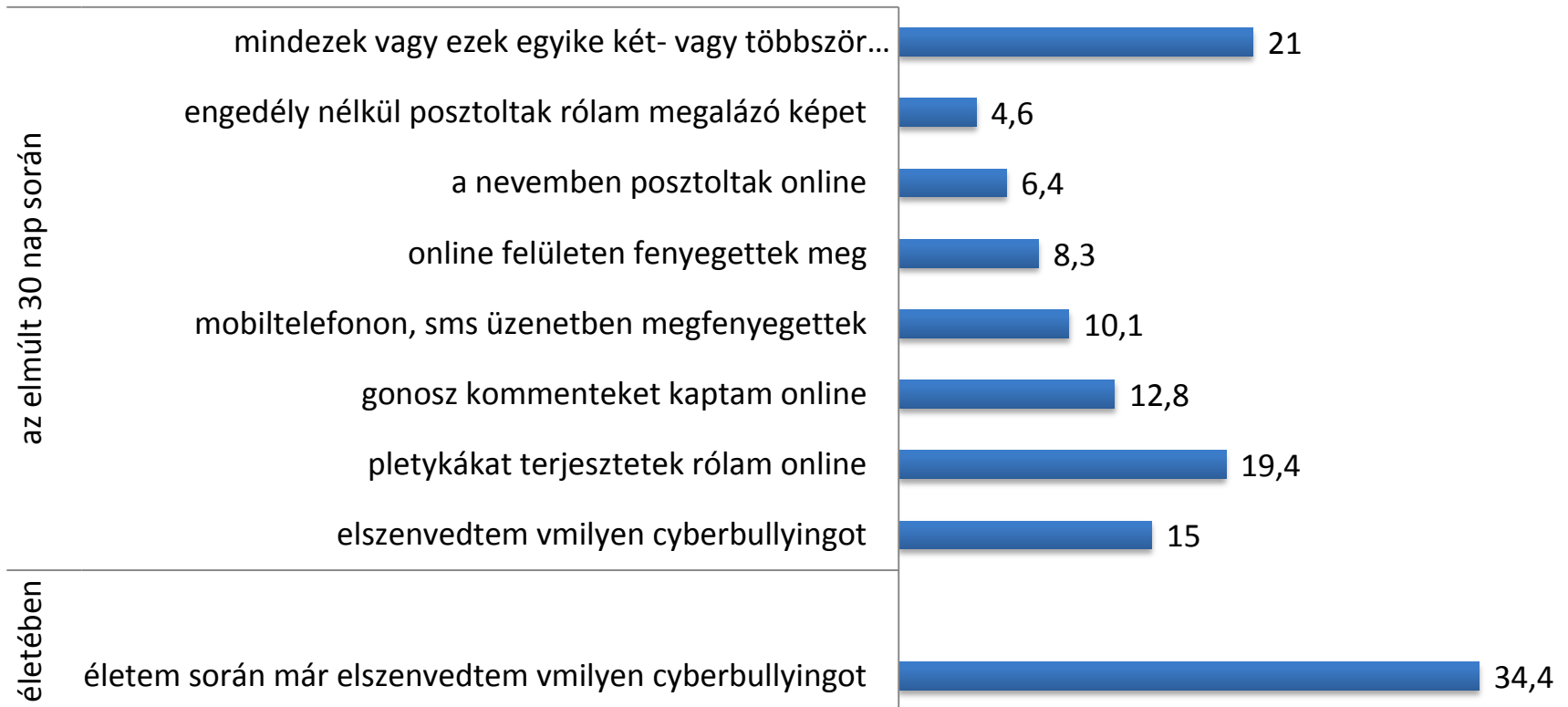
From Wikipedia, the free encyclopedia · [Edit on Wikipedia](#)

A cyberbullying formái és megjelenési gyakorisága

Cyberbullying tevékenységek - áldozattá válás (%)

N=457

(Egyszerű véletlen mintavétel, 11-15 éves tanulók, US Közép-nyugati iskola, 2015 február)

Forrás: Cyberbullying Research Center, 2015

Cyberbullying – kockázat és veszély

Cyberbullying Research Center (2007-2015 összesített adatok, 11-15 éves korosztály)

- 26% szenvedett már el életében valamilyen cyberbullying támadást
- 16% vallotta be, hogy részt vett már életében valamilyen cyberbullying tevékenységben

Massachusetts Aggression Reduction Center (2003-2015 adatok, 6-15 éves korosztály)

- 6-10 évesek: bullying
- 11-14 évesek: cyberbullying
- 15-18 évesek: mindkettő visszaszorul

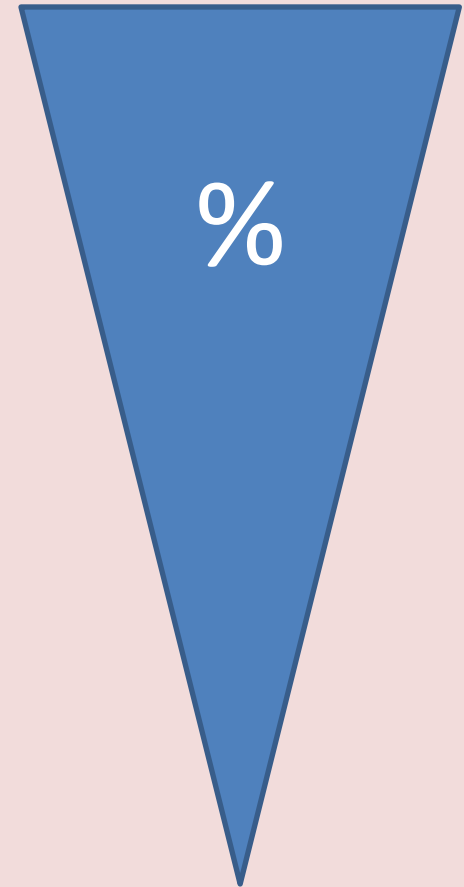

De! nem csak gyerekeket érint - 2007-es angol felmérés: a tanárok ötödrésze válik cyberbullying áldozatává pl. titkon készült video posztolása a youtube-on - online környezet anonimitása, a tanár tekintélyszemély mivolta

online veszélyek típusai és előfordulási gyakoriságuk a gyerekek szerint

Hasonló arányok az európai országokban

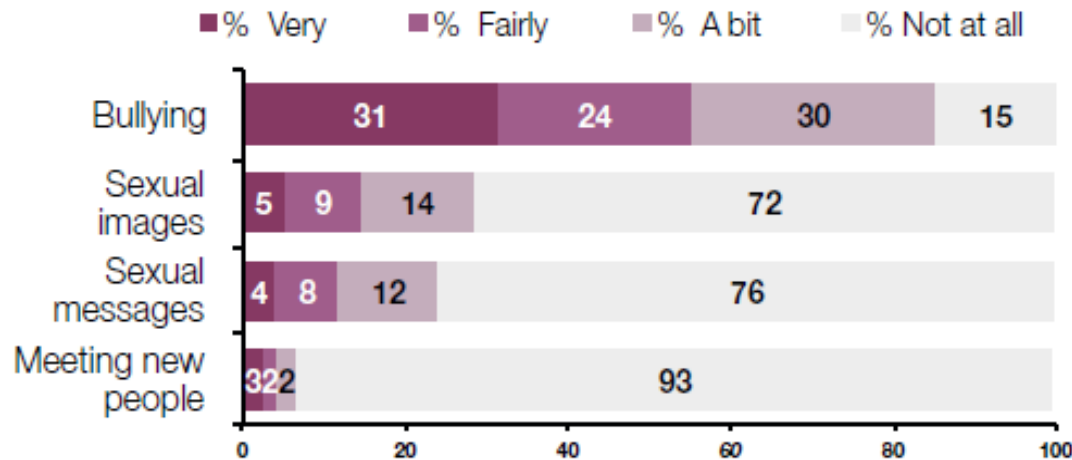
- 30% létesített online kapcsolatot személyesen nem ismert emberrel
- 21% találkozott valamilyen veszélyes tartalommal
- 15% látott vagy kapott szexuális üzenetet online
- 14% látott szexuális tartalmú képet online
- 9% személyes adattal visszaélés egy vagy több alkalommal
- 9% offline találkozás online ismerőssel
- 6% trágár vagy bántó üzenet/online bántalmazás

EU Kids Online, Livingstone et al. 2011

mennyire felkavaró a veszély a gyerek számára?

How upset the child felt after encountering the risk online

A gyerekek által említett online *ártalmak* rangsora

1. 72% ártalmasnak találta az online bullying-ot
2. 30% a szexuális tartalmú képekkel, videókkal találkozást
3. 29% a szextinget (szexuális tartalmú üzeneteket)
4. 9% az online ismeretségekkel való offline találkozást.

Az online bullying a legfelkavaróbb élmény a gyerekek számára, annak ellenére, hogy ez a legritkábban előforduló veszélyek közé tartozik

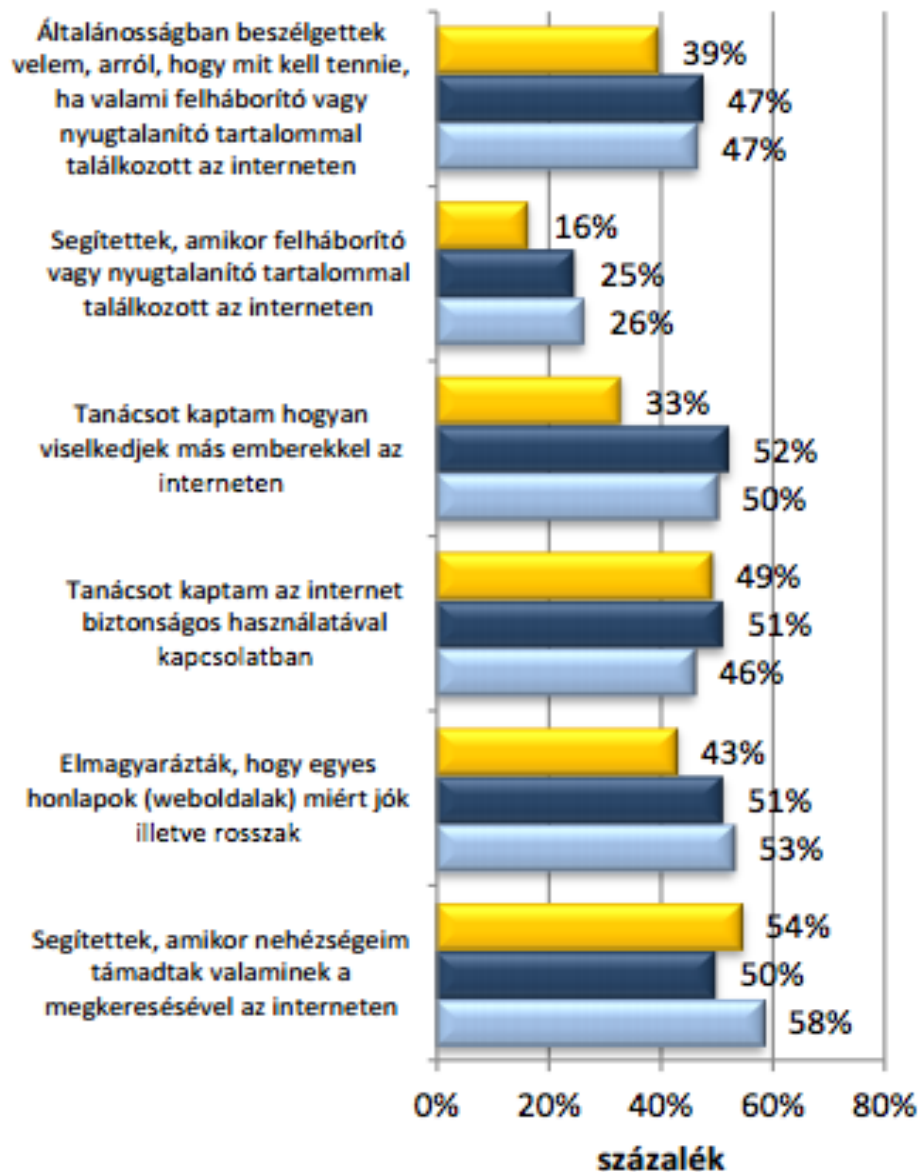
Az online bullying a hagyományos bullyinghoz hasonlóan súlyos problémákat okozhat – az önértékelés lerombolása, magányosság, visszahúzódás, kimaradás az iskolából, extrém esetek

⇒ fiatalkori kriminalitás előszobája lehet

Hinduja & Patchin, 2011

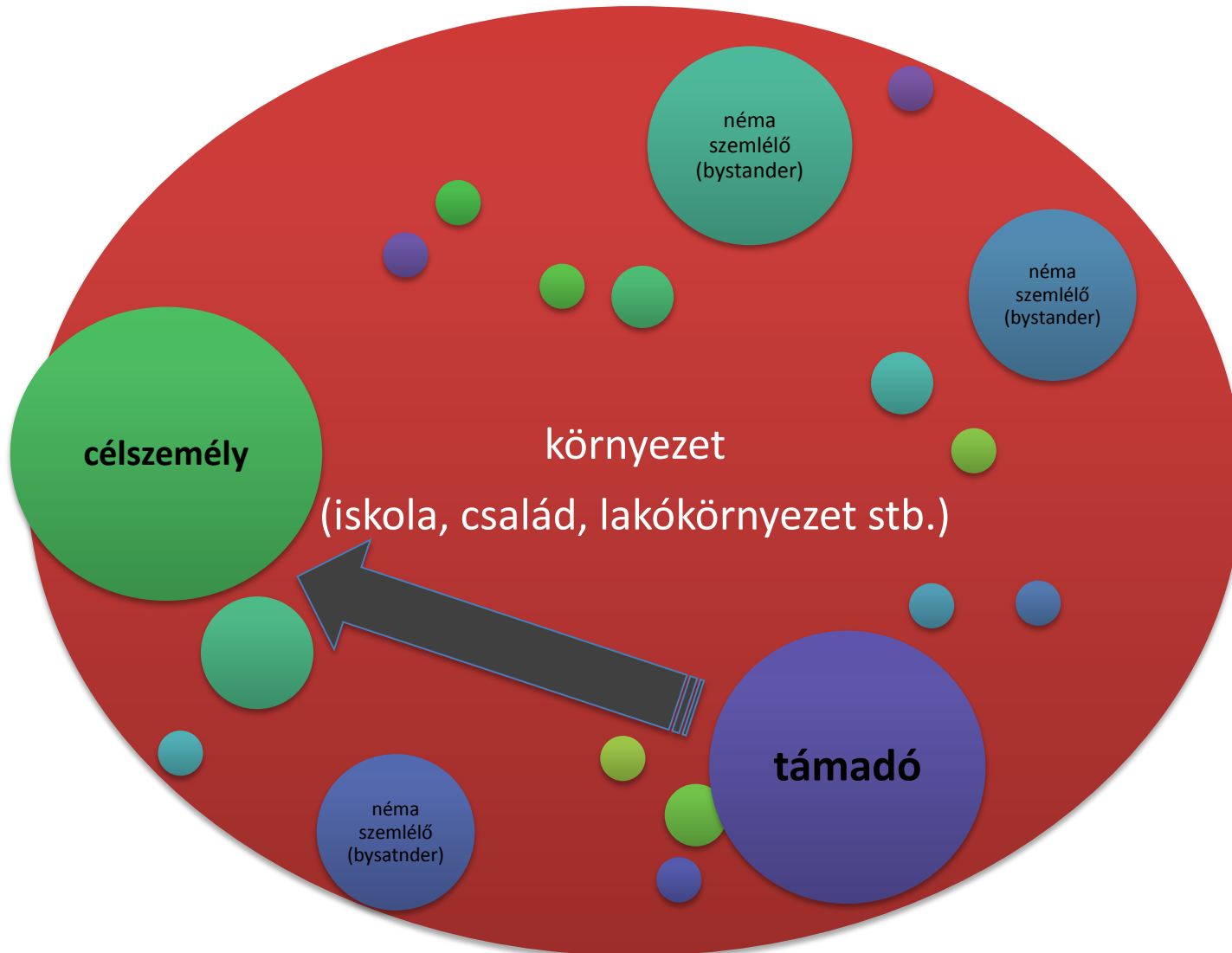
a felnőttek védekezési stratégiái és megoldási módszerei

minél idősebb valaki, annál inkább fontos információs forrássá válnak a barátai: a gyerekek több mint 2/3-a számíthatott vmelyik barátjára

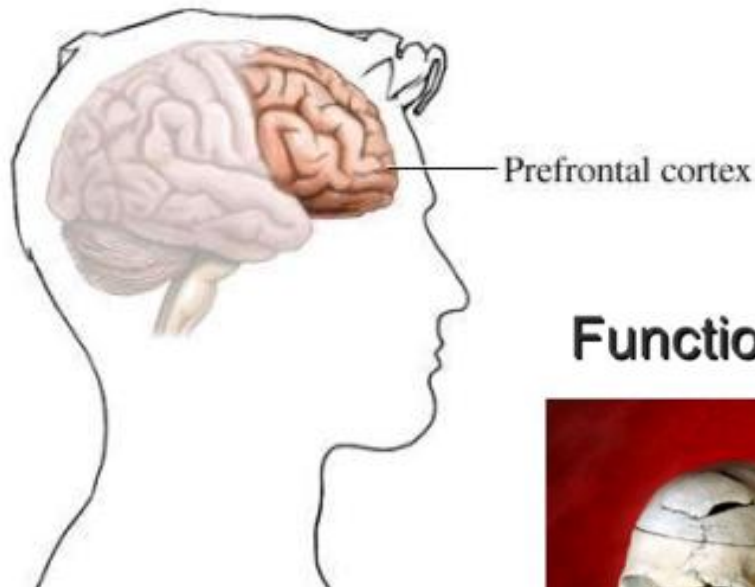

- Segítség a tanároktól
- Segítség a szülőktől (szülők válasza)
- Segítség a szülőktől (gyerekek válasza)

A megfélemlítés szereplői

Tanítható megküzdési stratégiák, tanítható bystanderek

Functions of the Prefrontal Cortex

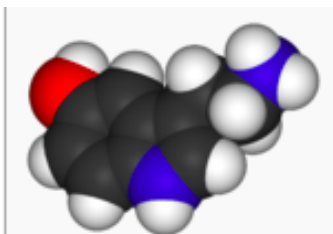

- Responsible for executive functions (goal-directed behavior) which are:
 - Decision making
 - Initiation and control over the execution of deliberate actions
 - Targeting attention
 - Problem solving
 - Planning initiation of activities
 - Processes in Working memory
 - Social Behavior/Reasoning

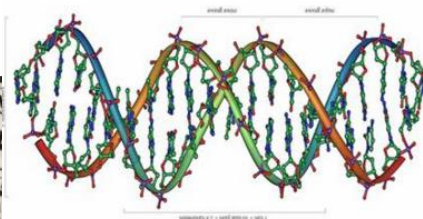
Módszer: SEL – Társas-érzelmi Tanulás

A harmadik személyt (néma szemlélőket) kell mozgosítani

Genetikailag determinált érzékenység Hosszútávú problémák

5-hidroxitriptamin vagy
3-(2-aminoetil)-1H-indol-
5-ol

Eur Psychiatry. 2011 Nov;26(8):471-8. doi: 10.1016/j.eurpsy.2011.04.008.
A protective genetic variant for adverse environments? The role of childhood traumas and serotonin transporter gene on resilience and depressive severity in a high-risk population.
 Carl V. Mandelli L. Zaninotto L. Roy A. Recchia L. Sillpaa L. Gama V. Sarchisone M. Serretti A.

Author information

Abstract

Genetic aspects may influence the effect of early adverse events on psychological well being in adulthood. In particular, a common polymorphism within the serotonin transporter gene (5-HTTLPR short/long) has been associated to the risk for stress-induced pathology. In the present study we investigated the role of childhood traumas and 5-HTTLPR on measures of psychological resilience and depressive severity. In a sample of individuals at a high risk for psychological distress (763 male prisoners) the 5-HTTLPR polymorphism was associated to resilience and depressive severity. However, a significant interaction was observed between 5-HTTLPR

Példa (Magyarország, 2016 január)

- Pisti hiperaktív, hiperszenzitív, tehetséges, okos, társai közül kitűnő gyerek
- megjelenése (kisnövés, stílus) miatt sem illeszkedik az átlagos gyerekek (az osztálytársai) közé
- az iskolában egyre több vele a probléma, csúcspont: osztálykirándulás külföldön, ahol egy egész gyerekcsoport “eltűnik” pár órára, de az egészért P-t okolják
- a gyerekek érzékelik, hogy a tanárok P viselkedését nehezen tűrik, ezért csínyeket eszelnek ki ellene (pl. Cili becsempészi saját mobiltelefonját P táskájába és azt mondja, hogy P lopta el)
- Pisti szereti az iskoláját, az ottani barátait, ezért nem akar iskolát váltani, de egyre nehezebb visszaállítani az önbizalmát, és szomatikus tünetek miatt már párszor nem tudott menni órára
- Az iskola első megoldása: eltanácsolás
- Az iskola második megoldása (a szülők személyes megjelenésére): Pisti magatartásáról minden órán egy formulát tölt ki a tanár, a nap végén a formulákat egy felügyelőtanár összegyűjti. ha a megfigyelési időszak (2 hét) eseménymentesen telik le, a Pistivel szemben alkalmazott szankciókat fokozatosan visszavonják.

Milyen problémák merülhetnek fel az eset megoldásánál?

1. A pedagógus (iskolavezetés) kerüli az esetek megoldását

- mert az eset iskolán kívül történik (szülői m.közösség megtiltotta)
- de az iskolában fejt ki a hatását: a gyerekek tanulmányi eredménye visszaesik, az általános békés légkör felborul, romlik a közösségi szellem.

2. Az iskola nem a megfelelő megoldást alkalmazza, pl. DIREKT, SZEMÉLYES RÉSZVÉTELI MEDIÁCIÓT eszkalálódott konfliktus esetén:

- a felek között erőegyensúly-eltolódás van
- csak a célszemélynek érdeke a konfliktus befejezése
- a mediáció az okok feltárását célozza, de a bullyingnak nem mindig van ésszerű oka (pl. képzelt ellentét)
- a mediáció káros is lehet (bosszú)

További hibák az eset kezelésében

3. **Eltanácsolják** az iskolából az áldozatot, miközben az elkövető továbbra is a közösség része marad (népszerűségét megőrzi, felelősséget nem vállal)
4. A célszemélyt “problémás gyerekek” **címkézik**, szülei “problémás szülők” lesznek
5. Az iskola nem fektet súlyt a **megelőzésre**, a kortárs-mentorképzésre, a gyerekek felvilágosítására
6. Bevezet egy programot, amelynek nincs **utánkövetése** (nem derül ki, működik-e, a gyerekek megértették-e az üzenetet)

Kérdések / válaszok

PARTI Katalin

parti@okri.hu

partikat@gmail.com

Amit feltétlenül tudni kell #1

1. **Nincs univerzális megoldás!** (gondolkodj érző lényként – empátia, empátia, empátia!)

2. **Elsődleges a prevenció:** békés, tanuláshoz kedvező, bizalmi légkör kialakítása az iskolában

⇒ **A kicsi, látható devianciákat** kell észrevenni és kezelni (betört ablak teória, szituációs bűnözés teória, NYC: a rendetlenség látszatát kell megszüntetni, a védettség látszatát erősíteni)

⇒ **Belépő magatartások (gateway behaviors)** pl. csúfolás, degradáló nicknevek használata, pletykák terjesztése, szemforgatás, társak felbujtása, hogy ne barátkozzanak XY-nal.

⇒ a) Mindig reagálj a támadó magatartásokra! b) Úgy reagálj, mint a téged ért volna személy szerint a támadás!

Amit feltétlenül tudni kell #2

3. **RNR (Respond not Report)**: mindig reagálni kell a kisebb rendbontásokra, de nem kell feltétlenül nagy ügyet csinálni belőle (pl. kinyomozni)
4. Vezessen be az iskola valamilyen **kortárs mentorprogramot** (spec. vagy általános)
 - készítsük fel a kortárs mentorokat a speciális helyzetekre
 - csak akkor lépjenek fel aktívan, ha ők nem sérülhetnek, az ő feladatuk elsősorban a “rendelkezésre állás”
5. Alakítson ki jó kapcsolatot a **szülői munkaközösséggel**, pl. önkéntes segítők rendezvényszervezésben
6. Ha a baj már megtörtént, a megfelelő kezelést a “**stádiumok**” szerint kell megállapítani.

A Kolár-féle 5 stádium

(Csehország: Minimization of Bullying, 2005-2007; 2009-2011)

1. **A kiközösítés előjelei**

- pszichológiai nyomásgyakorlás
- a célszemény nem érzi jól magát többé a csoportban
- a csoport tagjai elfordulnak tőle, nem állnak szóba vele, ellene beszélnek

2. **Fizikai erőszak, manipuláció**

- a feszültség növekszik
- az osztálytársak a célszemélyt egyre inkább a feszültség levezetésére használják
- a fizikai agresszió megjelenik

3. **A fő bántalmazói kör kialakul**

- a pólusok kialakulása: az agresszorok szisztematikusan, egymással együttműködve bántalmazni kezdik a célszemélyt, aki a leggyengébb láncszem lesz a csoportban.

4. **A csoport követendőnek fogadja el az agresszorok által felállított, íratlan normákat**

- ez nyomásként nehezedik minden csoporttagra
- csak kevesen képesek ellenállni, és a célszemély mellett kiállni
- igazán kegyetlen játékok

5. **Totalitás = a kifejlődött bullying**

- az erőszak mint norma az egész csoport által elfogadott
- a bullying csoportprogrammá válik
- az osztály 2 csoportra (a szolgákra és az uralkodókra) bomlik: egyesek mindent megtehetnek, mások semmit.

Amit feltétlenül tudni kell #3

7. Tilalmi lista:

- “Mondd el felnőttek!”
- “Ne árulkodj!”
- mediáció eszkalálódott esetben
- rendőrség bevonása olyan esetben, ami nem büntetendő (kriminalizáció, megbélyegzés)
- ignorancia

8. Olyan **tanítási módszerek** (pl. mozaik módszer) bevezetése az iskolában, amely a kiscsoportos, egymásra épülő munkát teszi szükségessé. A diákok megtanulnak *bízni* egymásban és *meghallgatni* egymást.

9. Célozzuk meg a **népszerű gyerekcsoportokat** (szurkolócsapatok, sportcsapatok, cserkészek stb.)

10. Vezessünk be **empátiafejlesztő gyakorlatokat** (az írásbeli kommunikáció az online térben megakadályozza az érzelmek felismerését)

11. A **konyhásnéni mint prevenciós target**: a közösség minden tagjának részt kell vennie a prevenciós légkör kialakításában.

Mit tanácsolhatunk diákoknak? #1

1. Fontos tudni, hogy a **bullying akár bcs** is lehet
2. A **néma tanúknak (bystander)** mondjuk el, hogy az ő magatartásuk “bűnsegédlet”, a tétlen tűrés is bántalmazás.
3. Mindenki érintett: **mindenkinek cselekednie kell**, attól függetlenül, hogy közvetlenül nem érintett. Felelősséged a békés iskolai környezet.
4. **Egyszerű szabályok:**
 - “Aludj rá egyet, mielőtt felpaprikázódva visszavágnál”
 - “Ventilálj”
 - “Ne írogass, ha megbántottak”: ha sms-ezel vagy textelsz, a helyzet csak rosszabb lesz!

Mit tanácsolhatunk diákoknak? #2

5. **Úgy tégy ki magadról “vicces” vagy félreérthető képeket, hogy tudd:**

- amit félre lehet érteni, azt félreértik (viszkisüvegből szörp)
- gondolkodj annak a fejével, aki először látja a képet! ha ekkor is nyugodt szívvel vállalod, kirakhatod a képet.

6. **Szemlélődő szabály** (Kitty Genovese szindróma): ha segítséget kérsz a kortársaktól, olyasvalakihez fordulj, akiben megbízol, és aki cselekedni fog.

7. **Tudd előre, hogy az iskolában melyik felnőtthöz fordulhatsz** bullying esetén. Akkor is kérheted az ő segítségét, véleményét, közbenjárását, ha másnak van szüksége erre.

Ajánlott irodalom

Aáry-Tamás Lajos, Joshua Aronson (Szerk.) Iskolai veszélyek. Complex, Budapest, 2010

A TABBY kutatás beszámolója: <http://eszteralapitvany.hu/category/projektek/>

Buda Mariann: Iskolai erőszak, iskolai zaklatás. Fordulópont 41, pp. 11-25

Dan Olweus: Az iskolai zaklatás. Educatio 1999(4): 717-739

Domokos Andrea: Iskolai és campus-erőszak az Amerikai Egyesült Államokban a XXI. században. In Borbíró A., Inzelt É., Kerecsi K., Lévy M., Podoletz L. (Szerk.): A büntető hatalom korlátainak megtartása: a büntetés mint végső eszköz. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2014 pp. 95-107

Elizabeth Kandel Englander: Bullying and Cyberbullying. What Every Educator Needs to Know. Harvard Education Press, Cambridge, 2013

EU Kids Online II. A magyarországi kutatás eredményei. ITHAKA, 2011. Online:

http://nmhh.hu/dokumentum/3886/ITHAKA_EU_KIDS_Magyar_Jelentes_NMHH_Final_12.pdf

EU Kids Online, Final Report, September 2011. Online:

[http://www.lse.ac.uk/media%40lse/research/EUKidsOnline/EU%20Kids%20I%20\(2006-9\)/EU%20Kids%20Online%20I%20Reports/EUKidsOnlineFinalReport.pdf](http://www.lse.ac.uk/media%40lse/research/EUKidsOnline/EU%20Kids%20I%20(2006-9)/EU%20Kids%20Online%20I%20Reports/EUKidsOnlineFinalReport.pdf)

Figula Erika: Iskolai zaklatás – Iskolai erőszak pszichológusszemmel. Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Tudományos Közalapítvány Füzetei 19. Nyíregyháza, 2004

Kulcsár Gabriella: Az iskolai átokfutások etimológiája és a prevenció lehetőségei. PhD értekezés, Pécs, 2014

Michal Kolár webes interjúja: <http://www.ce-review.org/00/23/culik23.html>

Paksi Borbála: Az iskolai agresszió előfordulása és intézményi percepciója. Új Pedagógiai Szemle 2010(60)1-2: 119-135

Sonia Livingstone, Leslie Haddon (Eds.): Kids Online. Opportunities and Risks for Children. The Polity Press, 2009

Szathmáry Zoltán: Gondolatok a zaklatás bűncselekményéről. Magyar Jog 2009(12): 726-734